

นางสาวสิริธร ศิวาลัย

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายผู้ประกอบการธุรกิจ

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

กลยุทธ์การลงทุนมีหลายรูปแบบ แต่รู้หรือไม่ว่า มีกลยุทธ์การลงทุนที่สามารถช่วยลดความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสการเติบโตของเงินลงทุนจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change) ได้

วันนี้ผู้เขียนขอชวนมาทำความเข้าใจกลยุทธ์การลงทุนที่คำนึงถึงความเสี่ยงและโอกาสจาก climate change ที่ผู้ประกอบการธุรกิจจัดการลงทุน เช่น บริษัทหลักทรัพย์ (บล.) และบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) เป็นต้น สามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการลงทุนของกองทุนรวม กองทุนส่วนบุคคล และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เพื่อช่วยให้ผลการดำเนินงานของกองทุนมีความยืดหยุ่นต่อผลกระทบจาก climate change และเติบโตได้อย่างยั่งยืน สะท้อนการลงทุนอย่างมีความรับผิดชอบ และนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการธุรกิจจัดการลงทุนในฐานะผู้บริหารจัดการทรัพย์สินของผู้ลงทุน

ความเสี่ยง โอกาส และกลยุทธ์การลงทุนพิชิต climate change

อาจกล่าวได้ว่า หนึ่งในความเสี่ยงหลักของธุรกิจจัดการลงทุนคือ การละเลยของผู้บริหารจัดการลงทุนในการพิจารณาปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อมูลค่าทรัพย์สินภายใต้การบริหารจัดการ ซึ่งความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate risk) เป็นความเสี่ยงทางการเงินที่มีอาจละเลยได้ เพราะสามารถส่งผลกระทบต่อวิธีการดำเนินธุรกิจและความสามารถในการทำกำไรของกิจการที่กองทุนลงทุน ดังนั้น การที่ผู้ประกอบการธุรกิจจัดการลงทุนคำนึงถึงความเสี่ยงและโอกาสจาก climate change ของกิจการที่กองทุนลงทุน นอกจากจะช่วยลดความเสี่ยงให้แก่ทรัพย์สินภายใต้การบริหารจัดการแล้ว ยังถือว่าเป็นการลดความเสี่ยงของผู้ประกอบการธุรกิจจัดการลงทุนเองด้วย ‘Strategy’ หนึ่งในองค์ประกอบหลัก (pillar) ภายใต้กรอบคำแนะนำของ Task Force on Climate-related Financial Disclosures : TCFD) และ International Sustainability Standards Board (ISSB) ซึ่งเป็นคณะกรรมการและหน่วยงานที่ดูแลด้านมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศและความยั่งยืนของบริษัท ตามลำดับ โดย TCFD และ ISSB ได้แนะนำให้ผู้บริหารจัดการลงทุนดำเนินการเพื่อลดผลกระทบของ climate change ต่อทรัพย์สินภายใต้การบริหารจัดการ ดังนี้

- 1) ผนวกความเสี่ยงและโอกาสจาก climate change ในกลยุทธ์การลงทุน หรือผลิตภัณฑ์การลงทุน
- 2) คำนึงถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำที่มีต่อกลยุทธ์การลงทุน หรือผลิตภัณฑ์การลงทุน

อย่างไรก็ดีแต่ละกลยุทธ์การลงทุนหรือผลิตภัณฑ์การลงทุนอาจได้รับความเสี่ยงและโอกาสจาก climate change ในรูปแบบและระดับที่แตกต่างกัน ผู้เขียนจึงขอหยิบยกบางวิธีการที่ผู้บริหารจัดการลงทุนสามารถนำไปใช้ในการระบุประเด็นความเสี่ยงและโอกาสจาก climate change ในการบริหารจัดการลงทุนตามแนวทางของ TCFD ดังนี้

- ❖ **วิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative approach):** การระบุกลุ่มอุตสาหกรรมที่มี climate risk สูง¹ เพื่อประเมินว่ากองทุนมีการลงทุนกระจุกตัวในกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวหรือไม่ โดยผู้บริหารจัดการลงทุนอาจพิจารณาผลกระทบต่อกิจการในห่วงโซ่ทางธุรกิจของกลุ่มอุตสาหกรรมเหล่านี้ด้วย เพื่อให้การวิเคราะห์มีความครอบคลุมยิ่งขึ้น
- ❖ **วิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative approach):** การใช้การจัดอันดับ climate risk ของกิจการ ที่อาจจัดทำโดยบุคคลที่ 3 เพื่อประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อกองทุนหากลงทุนในกิจการที่มี climate risk สูงกว่ากิจการอื่น ๆ
- ❖ **วิธีการพิจารณาตามประเภททรัพย์สินต่าง ๆ (Asset class approach) อาทิ**
 - **ตราสารทุน และตราสารหนี้ของภาคเอกชน:** การประเมินผลกระทบทางการเงินของกิจการจากความเสี่ยงด้านกายภาพ (physical risk) และความเสี่ยงจากการเปลี่ยนผ่าน (transition risk)² พร้อมกับการพิจารณากลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ และการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาเพื่อพิจารณาการตอบสนองต่อ climate risk
 - **ตราสารหนี้ภาครัฐ:** การพิจารณาอันดับประเทศตามดัชนีการเกิดคาร์บอน (carbon intensity) หรือสัดส่วนกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศที่ออกตราสาร

Active หรือ Passive Fund ก็บริหารจัดการ climate risk ได้เช่นกัน

กองทุนอาจมีแนวทางการบริหารแบบเชิงรุก (active) หรือเชิงรับ (passive) ตามกลยุทธ์ที่ผู้บริหารจัดการลงทุนใช้ในการบริหารจัดการกองทุนนั้น ๆ แต่ไม่ว่าจะบริหารแบบ active หรือ passive ก็สามารถบริหารจัดการ climate risk ของกองทุนได้เช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น

- ❖ **กรณี Active Fund:** อาจมีการให้นำหนักการลงทุนเน้นไปยังกิจการที่มีความก้าวหน้าด้านการลดการปล่อยคาร์บอน และลดน้ำหนักการลงทุนในกิจการที่ยังไม่มีการดำเนินการใด ๆ ภายใต้วงกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน
- ❖ **กรณี Passive Fund:** อาจใช้ดัชนีอ้างอิง (index) ที่สอดคล้องกับเป้าหมายด้านการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ เช่น Paris Aligned Benchmark เป็นต้น หรือการลงทุนในตราสารหนี้สีเขียว (Green bonds) ที่มีวัตถุประสงค์การใช้เงินที่ได้จากการระดมทุน เพื่อช่วยลดปัญหาด้านสภาพภูมิอากาศ

¹ ผู้จัดการกองทุนอาจพิจารณาจากปัจจัยหรือเครื่องมือต่าง ๆ เช่น ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของกิจการ ผลกระทบที่กิจการอาจได้รับจากภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้น มาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (Thailand Taxonomy) เป็นต้น

² Physical risk หมายถึง โอกาสที่จะเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินและการดำเนินธุรกิจจากเหตุการณ์ หรือภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นฉับพลันเป็นครั้งคราว เช่น ไฟป่า น้ำท่วม พายุ เป็นต้น หรือจาก climate change ที่เกิดขึ้นอย่างช้า ๆ และมีนัยสำคัญในระยะยาว เช่น การเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิ ระดับน้ำทะเล ปริมาณน้ำฝน เป็นต้น ในขณะที่ transition risk หมายถึง โอกาสที่จะเกิดความเสียหายจากกระบวนการปรับตัวสู่สิ่งแวดล้อมเศรษฐกิจที่ยั่งยืน และการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงนโยบายสาธารณะ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคและนักลงทุน เป็นต้น

ทั้งนี้ สามารถศึกษาแนวทางการผนวกโอกาสและความเสี่ยงจาก climate change และตัวอย่างเพิ่มเติมได้จากคู่มือ [เกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการและเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศสำหรับผู้ประกอบธุรกิจจัดการลงทุน และภาคผนวก](#) รวมทั้ง [TCFD Recommendations ฉบับภาษาไทย](#) ที่เว็บไซต์ของ ก.ล.ต.

ทำนองนี้ climate change เริ่มส่งผลกระทบต่อเด่นชัดและทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา นำมาซึ่งการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน จึงถือเป็นวาระเร่งด่วนที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้เขียนจึงหวังว่า บทความนี้จะช่วยเป็นประโยชน์และช่วยให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดการลงทุนมีความตื่นตัวต่อประเด็นความเสี่ยงและโอกาสจากสถานการณ์เกี่ยวกับ climate change ที่เป็นสาระสำคัญต่อการปกป้องทรัพย์สินของผู้ลงทุนจากความเสี่ยงดังกล่าว พร้อมไปกับการพิจารณาจัดสรรเงินลงทุนในกิจการที่มีส่วนช่วยให้เกิดการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ สะท้อนการลงทุนอย่างมีความรับผิดชอบ และช่วยให้เราสามารถส่งต่อโลกที่ดีกว่าให้คนรุ่นถัดไปได้

หมายเหตุ*

อ่านบทความที่เกี่ยวข้องกันเพิ่มเติมได้ที่ บทความเรื่อง “Climate Governance หัวใจสำคัญของการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน” <https://www.sec.or.th/TH/Template3/Articles/2566/031066.pdf>